

Ata Türkiliz

**21. YÜZYILDAKİ GELİŞMELER IŞIĞINDA
ULUSLARARASI HUKUKTA EVRENSELLİK İLKESİ:
UKRAYNA VE DOĞU TÜRKİSTAN ÖRNEKLERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
KISALTMALAR.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM EVRENSELLİK İLKESİ

1.1. ULUSLARARASI HUKUKTA YETKİ	7
1.2. EVRENSELLİK İLKESİNİN TARİHSEL KÖKENİ VE GELİŞİMİ.....	12
1.3. EVRENSELLİK İLKESİYLE İLGİLİ ELEŞTİRİLER VE SORUNLAR	20
1.4. UYGULAMALARA DAİR YAKLAŞIMLAR	24
1.5. EVRENSELLİK İLKESİ VE EVRENSEL YETKİNİN ULUSAL HUKUK DÜZENLERİNDEKİ YERİ VE DÜZENLENMESİ.....	26
1.5.1. Türk Hukuku Bakımından Durum	27
1.5.2. Bazı Avrupa Ülkeleri ve ABD Hukukundaki Durum.....	28
1.5.3. Arjantin ve Myanmar Yargılamaları.....	30
1.5.4. Asya'nın Evrensel Yargı Yetkisine Karşı Çekingenliği.....	32
1.6. 21. YÜZYILDA EVRENSELLİK İLKESİNİN UYGULANIŞINDAKİ GELİŞMELER.....	33
1.7. 21. YÜZYILDA EVRENSELLİK İLKESİNİN UYGULANIŞINDA YAŞANAN SORUNLAR.....	36

İKİNCİ BÖLÜM
ULUSLARARASI HUKUKTA BAĞIŞIKLIKLAR
BAĞLAMINDA EVRENSELLİK İLKESİ

2.1. DEVLET BAĞIŞIKLIĞININ TARİHİ, KAYNAKLARI VE HUKUKİ DAYANAĞI.....	39
2.1.1. Tarihi.....	39
2.1.1.1. Mutlak Bağışıklık Çağı	39
2.1.1.2. Kısıtlayıcı Bağışıklık Doktrininin Ortaya Çıkışı	40
2.1.2. Kaynakları.....	42
2.1.2.1. İç Yargı Kararları ve Çapraz Döllenme Meselesi.....	42
2.1.2.2. Örf ve Âdet Hukuku	43
2.1.3. Hukuki Dayanağı.....	45
2.1.3.1. Genel Olarak	45
2.1.3.2. Par In Parem Non Habet Imperium	47
2.1.3.3. Bağışıklığın Esas Temeli Nedir?	48
2.2. BAĞIŞIKLIĞA DAİR TEMEL İLKELER: BAĞIŞIKLIK KARİNESİ VE BAĞIŞIKLIKTAN FERAGAT.....	49
2.2.1. Bağışıklık Karinesi.....	49
2.2.2. Bağışıklıktan Feragat.....	51
2.3. DEVLET ADINA HAREKET EDEN KİŞİLERİN BAĞIŞIKLIKLARI.....	53
2.3.1. Genel Olarak	53
2.3.2. Devlet Başkanı	54
2.3.2.1. Genel Olarak	54
2.3.2.2. Devlet Başkanının Bağışıklığının Gerekçesi	55
2.3.2.3. Devlet Başkanının Bağışıklıkları.....	57
2.3.2.4. Devlet Başkanının Uluslararası Mahkemeler Önündeki Konumu	57
2.3.2.5. Devlet Başkanının Aile Üyeleri	61
2.3.2.6. Eski Devlet Başkanının Durumu	61
2.3.3. Diğer Üst Düzey Yetkililerin Bağışıklıkları.....	65

2.3.3.1. Bakanlar ve Eski Bakanlar.....	65
2.3.3.2. Diğer Yüksek Rütbeli Makam Sahipleri.....	67
2.4. DİPLOMASI HUKUKU BAKIMINDAN.....	69
2.4.1. Genel Olarak.....	69
2.4.2. Kaynakları.....	69
2.4.2.1. Uluslararası Örf ve Âdet Hukuku.....	69
2.4.2.2. Diplomatik İlişkilere İlişkin Viyana Sözleşmesi.....	70
2.4.3. Bağışıklığın Tesisi veya Kaldırılmasının Hukuki Etkisi	72
2.4.4. Bağışıklıktan Feragat.....	72
2.5. BAĞIŞIKLIKLAR VE YARGI YETKİSİ İLİŞKİSİ	73
2.5.1. Genel Olarak.....	73
2.5.2. Devlet Bağışıklığı ve Jus Cogens Normların Yargılamalara Etkisi	75
2.5.3. Konu Bakımından Bağışıklık ve Uluslararası Suçlara Dair Yargılamalar	76
2.6. EVRENSELLİK İLKESİNİN BAĞIŞIKLIKLARLA İLİŞKİSİ.....	77
2.6.1. Genel Olarak.....	77
2.6.2. Pinochet ve Arama Kararı Davaları Işığında.....	77
2.6.3. Uluslararası Mahkemeler Önünde Yargılamalar	80
2.6.4. Rıza ve Bağışıklıktan Feragat Kapsamında.....	82
2.6.5. Çıkarımlar.....	83

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

UKRAYNA VE DOĞU TÜRKİSTAN ÖRNEKLERİNDE EVRENSELLİK İLKESİNİN UYGULANMASI

3.1. UKRAYNA ÖRNEĞİ	85
3.1.1. Genel Olarak.....	85
3.1.2. Çatışmanın Tarihçesi.....	85
3.1.3. Ukrayna'da İşlenen Suçlara İlişkin Uygulamalar.....	87

3.1.4. Diğer Ülke Uygulamaları.....	89
3.1.4.1. AB Ülkeleri.....	89
3.1.4.2. Amerika ve Asya.....	90
3.1.5. Ülkesel Seviyede Evrensel Yargılamanın Temel Sorunları.....	91
3.1.6. Uluslararası Kurumlar ve Mahkemeler Nezdinde Yargılamalar.....	92
3.1.6.1. BM sistemi.....	92
3.1.6.2. UCM.....	93
3.1.7. Çıkarımlar.....	95
3.2. DOĞU TÜRKİSTAN ÖRNEĞİ.....	96
3.2.1. Genel Olarak.....	96
3.2.2. Kültürel Asimilasyon Süreci.....	97
3.2.3. Evrensel Yargı İlkesine Tabi Suç Tipleri.....	99
3.2.4. Evrensel Yargı Yetkisinin Uygulanmasını Engelleyen Ekonomik ve Politik Riskler.....	101
3.2.5. Ülke Uygulamaları.....	102
3.2.6. Uluslararası Kurumlar ve Mahkemeler Nezdinde.....	104
3.2.7. Çıkarımlar.....	106
SONUÇ.....	107
KAYNAKÇA.....	109